

Jørgen Kühls dimissionstale

Taler

Jørgen Kühl
Rektor på A. P. Møller Skolen

Dato

16. juni 2011

Sted

A. P. Møller Skolen, Fjordallee
1, 24837 Schleswig, Tyskland

Kære dimittender,

så er vi nået frem til sidste akt: Jeres skolegang er afsluttet. I er nået til en milepæl. Efter 10 år i danske grund-, real, gymnasie- og fællesskoler rundt omkring i Sydslesvig og de seneste tre i profilgymnasiet her på A. P. Møller Skolen er I nået til vejs ende.

Om lidt er det forbi. I får overrakt jeres eksamensbeviser. I bliver dimitteret. Jeres elevtilværelse, som har modnet og dannet jer fra barn til voksen, er nu slut. I er klar til at rejse hjemmefra, til at møde nye udfordringer, til at tage et sabbatår, gå i lære, rejse udenlands eller at påbegynde en videregående uddannelse. Nogle af jer begiver jer direkte ud i arbejdslivet eller militæret. Der er uendeligt mange muligheder, som vil byde sig for jer.

Uanset, hvilken vej I end måtte vælge, er én ting sikkert: I alle er del af en historisk årgang. I er de første studenter, der er udklækket fra A. P. Møller Skolen. I er de første danske studenter, der har fået huen sat på hovedet hernede ved Slien. I er de første i en lang række af efterfølgende studentergenerationer. I er pejlemærket.

A. P. Møller Skolen er på mange måder et pædagogisk laboratorium. Da skolen for alvor gik i gang dagen efter den officielle indvielse den 1. september 2008, var der intet koordinatsystem eller akkumulation af gjorte erfaringer, vi som skole kunne forholde os til og bruge som pejlemærker.

Der var ikke noget, som hed „vi plejer“ eller „det har vi prøvet“. Alting var nyt. Alt blev afprøvet for første gang. Alt blev nytænkt. Vi måtte alle finde os til rette i en bygning, som byder uovertrufne rammer for læring, men som samtidig i kraft af sin arkitektur også definerer rammer for adfærd. Vi måtte til tider

improvisere os frem.

Laboratoriet havde i de første år undertiden præg af at være et eksperimentarium under kyndig ledelse af engagerede elever og lærere, hjulpet på vej af alle andre medarbejdere og af forældre, som bakker op om det unikke projekt, som A. P. Møller Skolen vitterligt er. Nogle ting blev afprøvet og måtte forkastes, andre tiltag viste sig at være bæredygtige.

Det er en særlig udfordring at skulle medvirke til at skabe noget nyt. Det er altid langt lettere at bygge videre på tidligere generationers arbejde og erfaringer uden nødvendigvis at gen- eller nytænke det, som findes. Sådan var og er det ikke her på A. P. Møller Skolen. Her startede vi i vished om, at alt er nyt. Alt er ukendt og uprøvet. Alt ville være generalprøve og premiere på samme tid.

Det er stadig en ny skole, hvis kultur, traditioner og selvforståelse er ved at blive formet. I har spillet en stor rolle i denne proces. I har været med til at omsætte visioner i skolehverdagen. I har været med til at vise vejen og at sætte udviklingsprocesser i gang. I har været aktivt medvirkende til at fylde rammerne med liv og indhold.

A. P. Møller Skolen er den største danske attraktion i Sydslesvig. 50.000 besøgende er det blevet til i løbet af de end ikke tre år, der er gået siden indvielsen. De fleste har gæstet skolen efter endt undervisning, hvor de fleste af jer var gået. Så dem har I ikke rigtig kunnet lægge mærke til.

Men der var også en del grupper (store som mindre), som af forskellige grunde kom, mens I stadig opholdt jer på skolen. Derfor har I sikkert hørt Klaus, Flemming og mig fortælle anekdoter og facts utallige gange. Om det er antallet af mursten (560.000 stk.), Olafur Eliassons Tellurium, hvor Pluto mangler, tre slags granit, den fornemme akustik – ja, den glæde og begejstring, vi alle nærer over for denne fantastiske bygning.

Hvor mange elever, der bor op mod 2 timers kørsel fra skolen – men som alligevel påtager sig den daglige lange skolevej, fordi de, fordi I mener det dybt alvorligt med den danske skolegang, jeres forældre i sin tid valgte for jer. Det store og meget akutte behov for kollegieværelser, der desværre ikke kan imødekommes i den aktuelle økonomiske situation. Og meget mere til.

Nogle af jer – her tænker jeg bl.a. på Levke og Ann-Kristin – oplevede på et tidspunkt flere uger i træk, at jeg viste grupper rundt i elevloungen, mens I sad og læste lektier om eftermiddagen. Besøgende er altid vildt optaget og fascineret, når de ser levende, unge sydslesvigere og farer derfor omgående hen til elever og begynder at stille mange forskellige spørgsmål.

Det måtte I også sande. I vidste, at det skete i bedste mening og ud fra oprigtig interesse, selv om det kan blive for meget og irriterende, når man forsøger at forstå matematikkens mysterier eller Kants pligtetik. I tog det dog altid med et smil og var overbærende. I svarede venligt og forsøgte så at koncentrere jer om jeres lektier.

I vidste nemlig, at denne storslåede gave, som A. P. Møller Fonden har givet jer, os, hele det danske mindretal og mere til I Sydslesvig, også forpligter. Den forpligter til imødekommenhed og åbenhed – også over for de mange, mange tusinder interesserede gæster, der kontinuerligt finder vejen til jeres skole for at høre om bygningen, om pædagogikken, om mindretallet, om identitet og identifikation, om værdier og målsætninger, om muligheder og visioner. Om jer. Og om, hvordan det er muligt, at elever og medarbejdere på A. P. Møller Skolen har så let ved at smile og så svært ved at være sure, selv på en mørk novemberdag.

Smil er der mange af i denne lyse, næsten gennemsigtige bygning. Den muntre stemning, lyset og gennemsigtigheden skaber ikke blot et godt læringsmiljø, men også en god atmosfære at færdes i. A. P. Møller Fonden har muliggjort det. Arkitekterne har skabt rammerne. I har fyldt dem med liv, med skoleliv og ungdomsliv.

Dette kendetegner hele årgangen: I er glade mennesker med et særdeles godt sammenhold. I holder af hinanden. Det har vi aldrig været i tvivl om. I lader jer ikke gå på af modgang. I har jeres meninger og jeres meningers mod – og det er godt sådan. Vi har glædet os over hver eneste gang, vi måtte diskutere med jer. Hver eneste gang, vi måtte opleve, at I voksede, at jeres bevidsthed om normer og værdier, om ret og vrang, om meningsfyldt og overflødigt blev stadig mere udpræget. Hver gang verden åbnede sig endnu mere for jer, og I voksede i takt med undren, erkendelse og forståelse.

På denne vis honorerede I faktisk netop de forventninger, alle undervisere har haft til jer: Vi har bestræbt os på at præge og danne jer til myndige borgere i et

demokratisk samfund. Til at påtage jer et aktivt medansvar. For at være myndig skal man være modig – bl.a. have mod til at italesætte, kritisk at efterprøve givne svar og at tage et aktivt medansvar. I alle de tre år, I har været med til at opbygge og forme A. P. Møller Skolen, har I været utroligt gode medspillere. I blev hurtigt myndige unge mennesker, der nu er blevet voksne.

I har opfyldt alle vores forventninger, på mange områder endog overopfyldt dem. I er en fantastisk årgang. En enestående årgang. En ny skole, underviserne, studieleder, vicerektor og rektor kunne ikke ønske sig en bedre første studenterårgang end jer. I er historiske.

Efter tre år her på skolen kan vi med glæde konstatere, at I er en årgang, som både står for høj faglig kvalitet og social kompetence. Jeres faglighed viste sig i de gode studentereksamensresultater. Vicerektor har beregnet, at jeres karaktergennemsnit svarer til, at A. P. Møller Skolen i 2010 ville have været på en 11. plads blandt alle gymnasier i Danmark. Det er flot gået – ikke kun af jer nu tidligere elever, men naturligvis også af jeres engagerede lærere, som har haft fornøjelsen af at samarbejde med jer om at nå målet.

I har med jeres faglige seriøsitet medvirket til, at A. P. Møller Skolen er blevet et godt og kendt brand rundt omkring. Der findes næppe mange andre skoler, som på så kort tid er blevet så kendt som netop denne skole. A. P. Møller Skolen er andet og mere end en skole. Den er noget specielt – og I har været med til at gøre den til noget specielt.

I har for alvor præget nærmiljøet i Slesvig ikke mindst i den tid, I har haft studenterhuen på hovedet. I har været synlige i bybilledet og skabt ny opmærksomhed omkring de danske skoler og traditioner, som ikke har været tilfældet tidligere. Huerne er blevet vist og set i bybilledet – ikke kun her i Slesvig, men i alle de mange andre byer og landsbyer, I hører hjemme i. For I kommer jo fra hele det sydlige Sydslesvig: fra Rendsborg-området i syd, Ejdersted i sydvest, Kiels opland i sydøst, Husum og Bredsted i vest, Egernførde-området i øst, Kappel og Sønder Brarup og mange flere lokaliteter til.

I bærer med rette studenterhuen med stolthed og selvbevidsthed. Men I har også været gode til at vise, at I som danske studenter på samme tid er I en velintegreret del af lokalsamfundet. I har festet sammen med studenterne fra de offentlige gymnasier.

I er gået i optog gennem byen med en trailer, der var prydet med dannebrog og – som umisforståeligt symbol på, at I bedre end nogen ved, hvor I hører til, og hvordan den sproglig-kulturelle mangfoldighed gør sig gældende i grænselandet mellem dansk og tysk – med udsagnet ABI skrevet med dannebrog og tyske flag. Mange af jer havde desuden dannebrog malet i ansigtet eller på armen og havde sat dannebrog flag fast i jeres huer – som det naturligste symbol i verden på, hvor I kommer fra og hører hjemme: i mindretallet.

Dette udtrykker symbiosen i sameksistensen mellem mindretal og flertal og viser på smukkeste vis mindretallets selvbevidste tilhørsforhold i grænselandet. Som danske sydslesvigere er vi ikke gæster i dette land, men hjemmehørende. Vi vil ikke lade os afsondre og stigmatisere, men er en historisk forankret del af regionen. I er, vi er også 100 % værd. Vi insisterer på, at det symbiotiske forhold skal fastholdes og videreudvikles i positiv retning. I har tydeligt vist dette med jeres glade humør og feststemning i de seneste uger.

I har præget skolen, og I er blevet præget af den. Der har været tale om en frugtbar og fremadrettet vekselvirkning til alles bedste. I har sat dybe og eftertrykkelige spor. I har skabt traditioner – senest og ikke mindst i forbindelse med huepåsættelsen og den efterfølgende huetid. I har været tvunget til at være opfindsomme, innovative, nytænkende, da I ikke havde nogen rollemodeller eller forbilleder fra tidligere årgange. I har sammen med alle yngre årgange skabt skolekulturen her på stedet. I tog teten og førte an i processen.

I har i hele tre år været skolens ældste elever. Det er et privilegium, men også en forpligtelse, som kun få andre har måttet leve med. At være i kontinuerlig fokus er ikke altid lige nemt. At fornemme forventninger – reelle, forestillede, tillagte eller antagne – og at leve op til dem er særdeles krævende. I har båret en særlig byrde i disse tre år. I har imidlertid gjort det storartet. I er den årgang, som alle yngre årgange har brugt som pejlemærke. I er rollemodeller.

I er en succeshistorie, som vi alle her på skolen er stolte af.

Nogle af jer fortalte mig for nogle dage siden, midt i den glade og overstadige huetid, at I på den ene side var glade for, at dette livskapitel er ved at være slut, og at nye udfordringer nu venter forude. Men, sagde I, der er også en smule vemod, der findes i glæden. Tanken om, at jeres tid her på A. P. Møller Skolen

nu slutter, efterlader et underligt tomrum og et savn, som er ved at indfinde sig. Det kan jeg sagtens forstå. Sådan har vi det alle her på skolen: I vil blive savnet.

Samtidig glæder vi os alle over, at I nu kan gøre brug af de kompetencer og den viden, I har tilegnet jer. For selv om I nu forlader skolen, vil skolen altid være en del af jer. Jeres referenceramme. Jeres alma mater. I vil altid være velkomne til at lægge vejen forbi.

I er den årgang, som har skrevet historie i en grad og på en måde, som ingen efterfølgende årgange vil kunne gøre det. I vil altid være en del af skolen.

Nu om lidt afslutter vi jeres skoletid. Så bliver I alumner. Også her er I frontløbere: De første studenteralumner. Det vil I sikkert gøre med lige så stor suverænitet, som I har tacklet alle de andre udfordringer, I har mødt. I er de bedste ambassadører, A. P. Møller Skolen kunne drømme om. Med den forskel, at I er virkelige. Og vi håber, at I alle bliver aktive medlemmer af den nye alumneafdeling, som Herdis Halves-Nielsen er i færd med at opbygge.

I står nu hver især over for en ny verden. En afgrund af frihed, muligheder og udfordringer. I kommer til at opleve positive, men desværre også mindre positive ting. Når der er lys, vil der altid være skygge. I bliver nødt til at træffe valg. Ikke blot en enkelt gang, men kontinuerligt. Hver gang, man vælger, foretager man et fravalg og et tilvalg. Sådan vil det være på godt og ondt. Vi kan ikke undgå valgsituationer. Det vil I i de kommende år opleve gang på gang. Det kan tit og ofte føles svært, endog umuligt at træffe det rigtige valg.

Jeres skolegang har lært jer at reflektere. I har tilegnet jer kompetencer, der gør det muligt for jer at navigere i det ukendte farvand, I nu møder. Ihukommende Immanuel Kant, som I alle har mødt i jeres studier, gælder: Hav mod til at tænke selv, når I skal vælge. Kombiner Kant med common sense. Desuden skader det aldrig at være forberedt, fremadskuende og gøre brug af rettidig omhu, således som navngiveren til skolen yndede at sige.

Vælg derfor både med hjertet og med hjernen – men husk, at den vej, der ikke begynder i hjertet, ender blindt.

I forbindelse med hudpåsettelsen den 1. juni spurgte jeg jer, om I kunne mærke historiens vingesus. I svarede samstemmende med et glad, nærmest overstadigt

ja!

Vingesuset kommer ikke kun udefra, men også indefra. Det kommer ikke mindst fra jer.

I har skrevet historie sammen med jeres lærere. Jeg håber, at vingesuset vil løfte og bære jer langt, så alle jeres drømme og ambitioner (også dem, I endnu ikke kender eller fornemmer) vil blive opfyldt.

I er flyveklar og flyvefærdige nu. I er rustet til at møde de udfordringer, som venter jer. I ved, hvor I kommer fra, og derfor kan I med åbent sind møde alle de udfordringer og muligheder, som vil byde sig.

Historiens vingesus er blevet til jeres vingesus. Det er jeres vinger, som skaber vingesuset, og som om lidt og i de kommende mange årtier vil bære jer ud herfra og ind i et spændende liv.

I har gjort jeres. Vi har gjort vores. Nu er tiden kommet til, at I drager videre. Gør det i bevidsthed om, hvor I kommer fra: Det danske mindretal. A. P. Møller Skolen. Jeres skole.

Spred jeres vinger. Flyv!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jorgen-kuhls-dimissionstale-2011>